

Η Κατάρτα της Ασίας

ή η Μάστιγα της Ασίας

Συνέχεια από προηγούμενο τεύχος Αρ. 29-30 σελ. 150

Αμέσως άρχισαν να γίνονται πολλές σποραδικές δολοφονίες στη Σμύρνη και στη Θεσ/νίκη, κατάλογος των οποίων δημοσιεύονταν σε όλες τις πρωϊνές εφημερίδες, και περιείχε από δώδεκα μέχρι είκοσι περιστατικά. Χωρικοί που πήγαιναν να εργαστούν στ' αμπέλια τους πυροβολούνταν και σκοτώνονταν από Τούρκους κρυμμένους πίσω από δένδρα και θράχους. Μια ιδιαίτερα φρικαλέα περίπτωση προκαλεί την προσοχή μας: Δύο νέοι που είχαν τελειώσει πρόσφατα τις σπουδές τους σε μια σχολή ανωτάτης εκπαιδύσεως, επήγαν στην εξοχή για να διανυκτερεύσουν στο εξοχικό σπιτάκι του αμπελιού τους. Στη διάρκεια της νύχτας άγνωστοι χτύπησαν την πόρτα του σπιτιού και όταν οι νέοι άνοιξαν, τους εσκώτωσαν με τσεκούρια. Τελικά οι ραγιάδες που ήταν αρκετές χιλιάδες εκδιώχθησαν όλοι απ' τα χωριά τους κι' απ' τ' αγροκτήματά τους. Μερικοί απ' αυτούς εκτοπίστησαν στο εσωτερικό, πολλοί όμως κατώρθωσαν να διαφύγουν με καϊκια στα γειτονικά νησιά, κι' από κει διασκορπίστηκαν σ' όλη την Ελλάδα. Μερικές χιλιάδες Τούρκοι κατέστρεψαν την περιοχή που οι Έλληνες καλλιεργούσαν και καθιστούσαν εύφορη απ' την Πέργαμο προς τα κάτω μέχρι την ακτή Λίτζια! Περιώδευσα ο ίδιος όλη την περιοχή και πήρα φωτογραφίες των κατεστραμμένων χωριών και αγροκτημάτων. Κατσίκια έβαλαν οι Τούρκοι να θόσκουν μέσα στα ανθηρά και περιποιημένα με μεγάλη επιμέλεια αμπέλια και ξεριζώσαν πολλά στρέμματα καλλιεργημένης γης για να εφοδιαστούν με καύσιμη ύλη.

Τα περισσότερα απ' τα σπίτια των Χριστιανών στην Μικρά Ασία ήταν φτιαγμένα από ξύλινο σκελετό, που αποτελεί αντισεισμική βάση για τους τοίχους που γεμίζονταν με πέτρες και αμμοκονία. Οι Τούρκοι γκρέμισαν τα σπίτια τοποθετώντας ένα

δοκάρι ανάμεσα απ' τα παράθυρα ή απ' την κάσσα της πόρτας και βάζοντας βουβάλια ή θώδια να το τραβήξουν. Ένας Τούρκος κατοικούσε σε ένα απ' τα σπίτια μαζί με τη γυναίκα του ή με τα γίδια του ή με άλλα κτήνη και ύστερα εγκρέμιζε πολλά σπίτια γύρω γύρω. Όταν η ακτίνα του κύκλου των γκρεμισμένων σπιτιών γινόταν πολύ μεγάλη και ο Τούρκος δεν βολεύοταν μετακινόταν στο κέντρο μιας άλλης ομάδας σπιτιών. Σκοπός της καταστροφής των σπιτιών ήταν η χρησιμοποίηση των δοκαριών σαν καυσοξύλων.

Την ίδια εποχή καθώς και αργότερα κατά την διάρκεια του Μεγάλου Πολέμου, οι ραγιάδες κατατάσσονταν με τη βία στο στρατό, όπου τους μεταχειρίζονταν σαν δούλους. Δεν τους έδιναν όπλα, αλλά τους χρησιμοποιούσαν για να ανοίγουν χαρακώματα και σε άλλα παρόμοια έργα και επειδή δε τους έδιναν ούτε τροφή, ούτε ιματισμό ή στέγη, μεγάλος αριθμός απ' αυτούς πέθαιναν από πείνα και εντελή παραμέληση.

Η έναρξη της αναγέννησης της «Μεγάλης Τουρκικής Βιβλιοθήκης» στη Σμύρνη ήταν πολύ ενδιαφέρουσα σαν αποκάλυψη της νοοτροπίας της φυλής. Χριστιανοί εχρησιμοποιούντο για τις εργασίες, οι εργοδηγοί όμως ήταν φυσικά Τούρκοι, ωπλισμένοι με μαστίγια. Όταν μια μέρα επέστησα την προσοχή του γενικού Διοικητού Ραχμίμπεή πάνω στο γεγονός ότι δεν υπήρχαν αρκετά βιβλία στη γλώσσα τους που να δικαιολογούν την ανέγερση ενός τόσο μεγάλου κτιρίου, εκείνος μου αποκρίθηκε:

«Το πρώτο πράγμα είναι να έχωμε το κτίριο. Όταν έχωμε το κτίριο, αναγκαστικά θα βρεθούν και τα βιβλία για να το γεμίσουν, κι αν δεν βρεθούν τότε θα μεταφράσουμε όλα τα Γερμανικά βιβλία στα Τούρκικα».

Η οικοδομή δεν τελείωσε ποτέ και επομένως ούτε βιβλία γράφηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΟΙ ΣΦΑΓΕΣ ΤΗΣ ΦΩΚΑΙΑΣ
(1914)

Η πλήρης και τεκμηριωμένη έκθεση του θηριώδους διωγμού του Ελληνικού πληθυσμού της περιοχής Σμύρνης που έγινε στα 1914 δεν είναι δύσκολο να γίνει θα είναι όμως αρκετό, σαν παράδειγμα να δώσωμε μόνο μερικά αποσπάσματα από μια έκθεση του αυτόπτου Γάλλου Manciet, που αφορά τις σφαγές και λεηλασίες που έγιναν στη Φώκαια, μια πόλη με οκτώ χιλιάδες Έλληνες και τετρακόσιους περίπου Τούρκους κατοίκους, που είναι κτισμένη στην παραλία, σε μικρή απόσταση απ' τη Σμύρνη. Η καταστροφή της Φώκαιας προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον στη Μασσαλία, γιατί τη Γαλλική αυτή πόλη είχαν ιδρύσει κάτοικοι της ομώνυμης αρχαιότατης Ελληνικής πόλεως. Η Φώκαια είναι η μητρόπολη της Μασσαλίας. Ο κ. Manciet ήταν παρών στη σφαγή και λεηλασία της Φώκαιας και μαζί με τρεις άλλους Γάλλους, τους κ.κ. Sartiaux, Carlier και Dandria, έσωσε εκατοντάδες ψυχών με το θάρρος και την ψυχραιμία του.

Η έκθεση αρχίζει με την εμφάνιση επάνω στους λόφους που βρίσκονται πίσω απ' την πόλη ωπλισμένων συμμοριών που πυροβολούσαν για να ενσπείρουν τον πανικό. Οι τέσσερις Γάλλοι, που αναφέραμε παραπάνω, κατοικούσαν μαζί, όταν όμως άρχισε ο πανικός χωρίσθηκαν και εγκαταστάθηκαν ο καθένας σε άλλο σπίτι. Ζήτησαν απ' τον Καϊμακάμη χωροφύλακες για την προστασία τους και στον καθένα τους δόθηκε ένας. Άφησαν ανοιχτές τις πόρτες κι' έδιναν καταφύγιο σε όποιον ερχόταν. Έφτιαξαν πρόχειρα με κατάλληλο ύφασμα τέσσερις Γαλλικές σημαίες και τις ανήρτησαν έξω απ' το κάθε σπίτι.. Ας συνεχίσωμε όμως τη διήγηση με τις λέξεις του ίδιου του κ. Manciet, μεταφράζοντας απ' τα Γαλλικά:

«Στη διάρκεια της νύχτας οι οργανωμένες συμμορίες εξακολούθησαν τη λεηλασία της πόλεως. Κατά την αυγή εξακολουθούσαν να ρίχνονται πολύ δυνατοί πυροβολισμοί μπροστά στα σπίτια.. Βγήκαμε

αμέσως έξω οι τέσσερις μας και είδαμε το πιο φρικτό θέαμα που θα μπορούσε να ονειρευτεί κανείς. Η ορδή που είχε μπει στην πόλη ήταν ωπλισμένη με Γκράδες και τουφέκια του ιππικού. Ένα σπίτι ήταν μέσα στις φλόγες. Απ' όλες τις διευθύνσεις οι Χριστιανοί έτρεχαν προς την παραλία προσπαθώντας να βρουν βάρκες για να φύγουν μ' αυτές, αλλά απ' την νύχτα κιόλας δεν είχε μείνει καμιά. Άκουγε κανείς κραυγές τρόμου ανακατεμένες με τους κρότους των πυροβολισμών. Ο πανικός ήταν τέτοιος, ώστε μια γυναίκα με το παιδί της πνίγηκαν σε νερό βάθους εξήντα εκατοστών.

«Ο κ. Carlier είδε ένα φρικτό θέαμα. Ένας Έλληνας στεκόταν μπροστά στην πόρτα του σπιτιού του, μέσα στο οποίο ήταν η γυναίκα του και η κόρη του και όπου ήθελαν να μπου οι ληστές. Άπλωσε τα χέρια του για να τους εμποδίσει να μπου. Η χειρονομία αυτή του στοίχισε τη ζωή γιατί τον πυροβόλησαν στο στομάχι. Ενώ έτρεχε τρικλίζοντας προς τη θάλασσα, τον πυροβόλησαν ξανά από πίσω και το πτώμα του κειτόταν εκεί επί δύο μέρες.

«Ευτυχώς υπήρχαν στον λιμένα δυο ατμόπλοια και κατορθώσαμε να επιβιβάσωμε σ' αυτά τους δυστυχείς Χριστιανούς σε μικρές ομάδες. Παρά τις προσπάθειές μας οι ταλαίπωροι αυτοί άνθρωποι είχαν τέτοια βια να φύγουν, ώστε αναποδογύρισαν τις μικρές βάρκες. Μια αποκρουστική λεπτομέρεια απέδειξε τον κυνισμό της ορδής εκείνης, η οποία με την πρόφαση του αφοπλισμού των φευγόντων ελήστευε αδιάντροπα τους κακόμοιρους και τρομοκρατημένους αυτούς ανθρώπους από τα τελευταία υπάρχοντά τους. Οι ληστές άρπαζαν με τη βία από γρηές δέματα και κλινოსκεπάσματα. Με κατέλαβε αγανάκτηση και τόσο συχάθηκα βλέποντας τις ελεεινότητες αυτές, ώστε είπα σε έναν αξιωματικό της χωροφυλακής, ότι αν δεν σταματούσε αυτό το πράγμα θα έπαιρνα ο

ίδιος ένα όπλο και θα πυροβολούσα επάνω στους ληστές. Αυτό έφερε το αποτέλεσμα που ήθελα, και οι δυστυχείς εκείνοι μπόρεσαν να επιβιαστούν με ό,τι είχαν μπορέσει να σώσουν απ' την καταστροφή, πράγμα που δείχνει ότι η όλη επιχείρηση θα μπορούσε εύκολα να τεθεί υπό έλεγχο.

«Η λεηλασία όμως είχε σταματήσει μόνο στην άμεση γειτονιά μας. Παραπέρα είδαμε πόρτες να σπάζονται και άλογα και γαϊδούρια να φορτώνονται με λάφυρα. Αυτό συνεχίστηκε όλη τη μέρα. Κατά το βράδυ ανέβηκα σ' ένα μικρό λόφο και είδα καμιά εκατοστή καμήλες φορτωμένες με τα λάφυρα της πόλεως. Περάσαμε εκείνη τη νύχτα μέσα σε αγωνία, αλλά δεν συνέβη τίποτε.

«Την άλλη μέρα ξανάρχισε η μεθοδική λεηλασία της πόλεως. Και τότε άρχισαν να φτάνουν οι πληγωμένοι. Επειδή δεν υπήρχε γιατρός ανέλαβα εγώ να τους δώσω τις πρώτες βοήθειες προτού να τους επιβιβάσουν σε πλοία για τη Μυτιλήνη. Βεβαιώω ότι όλοι εκείνοι οι πληγωμένοι με εξαίρεση δύο η τριών ήταν επάνω από εξήντα ετών. Ανάμεσα τους υπήρχαν γρηές επάνω από ενενήντα ετών, που είχαν πυροβοληθεί και είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς ότι είχαν τραυματιστεί υπερασπιζόμενες τα αγαθά τους. Επρόκειτο απλούστατα περι σφαγών».

Το παραπάνω απόσπασμα απ' την περιγραφή της λεηλασίας της Φώκαιας στα 1914 απ' τον κ. Manciet, της οποίας αυτός υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας το παρέθεσα για πολλούς λόγους. Είναι αναγκαίο για την πλήρη και εμπεριστατωμένη περιγραφή της βαθμιαίας θηριώδους εξοντώσεως των Χριστιανών που διενεργήθηκε στη Μικρά Ασία και την Τουρκική αυτοκρατορία στα τελευταία αυτά χρόνια και αποκορυφώθηκε στη φρικαλέα καταστροφή της Σμύρνης. Είναι μια ιδιαίτερα ζωντανή διήγηση που φανερώνει την αναλλοίωτη φύση του Τούρκου και του χαρακτήρος του σαν πλάσματος με άγρια πάθη που ζει ακόμα στην εποχή του Ταμερλάνδου και του Ούννου Αττίλα.

Γιατί οι Τούρκοι είναι πραγματικά ένας αναχρονισμός ακόμα και τώρα λεηλατούν,

σκοτώνουν, αρπάζουν και μεταφέρουν τα λάφυρά τους επάνω σε καμήλες που μοιάζει τρομερά σε μερικά απ' τα κατορθώματα του ίδιου του Μωάμεθ' δίνει επίσης μια καθαρή εικόνα για το τι συνέβη επάνω σε ολόκληρη την παράλια της Μικράς Ασίας και πολύ μακρύτερα στο εσωτερικό της στα 1914, οπότε καταστρέφονταν βαθμιαία ένας ακμάζων και γρήγορα προοδευών πολιτισμός, που αποκαταστάθηκε μεν αργότερα όταν έφθασε εκεί ο Ελληνικός Στρατός, για να καταλήξει όμως σε εντελή καταστροφή κάτω απ' τα αιματοβαμμένα και ασελήγη των οπαδών του Μουσταφά Κεμάλ αφ' ετέρου το παραπάνω απόσπασμα τονίζει το μόνιμο σημείο, που είναι τόσο αναγκαίο να κατανοηθεί απ' τους Ευρωπαίους και τους Αμερικανούς, ότι όλα αυτά ήταν μια «ωργανωμένη επιχείρηση» όπως λέγει ο κ. Manciet.

«Βρήκαμε μια γρηά που κειτόταν στο δρόμο, και που ήταν σχεδόν παράλυτη από τα κτυπήματα. Είχε δυο μεγάλες πληγές στο κεφάλι που είχαν γίνει από κτυπήματα υποκόπανου τουφεκιού. Τα χέρια της ήταν κομμένα, το πρόσωπό της πρησμένο.

«Ένα κορίτσι που είχε δώσει όλα τα χρήματα που είχε, το είχαν ευχαριστήσει με μαχαιριές, μια στο μπράτσο και μια άλλη στην περιοχή των νεφρών. Μια αδύνατη γρηά είχε κτυπηθεί τόσο άσχημα με ένα τουφέκι ώστε τα δάκτυλα του αριστερού χεριού της είχαν πέσει.

«Όσο περνούσε η μέρα που ακολούθησε, απ' όλες τις διευθύνσεις έφθαναν οικογένειες που είχαν κρυφτεί στα βουνά. Όλοι είχαν υποστεί θιασπραγίες. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν μια γυναίκα που είχε ιδεί να σκοτώνουν μπροστά στα μάτια της τον άντρα της, τον αδελφό της και τα τρία παιδιά της.

«Εκείνη τη στιγμή μάθαμε μια φρικτή λεπτομέρεια. Είχε δολοφονηθεί ένας γέρος παραλυτικός που κειτόταν αβοήθητος επάνω στο κρεβάτι του, όταν μπήκαν στο σπίτι οι ληστές.

«Η Σμύρνη μας έστειλε στρατιώτες για ν' αποκαταστήσουν τη τάξη. Καθώς κυκλοφορούσαν ο στρατιώτες αυτοί μέσα στους δρόμους, πήραμε μια ιδέα για το τι είδους τάξη θ' αποκαθιστούσαν, εξακολούθησαν και αυτοί τη λεηλασία της πόλεως.